

Oczekiwania inflacyjne w lipcu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w czerwcu – w porównaniu z analogicznym miesiącem roku ubiegłego – wzrosły o 11,5%, a w lipcu, według wstępnych szacunków GUS, o 10,8%¹. Jeśli te wstępne szacunki potwierdzą się, będzie to już piąty z kolei spadek wskaźnika inflacji r/r, który swój maksymalny poziom osiągnął w lutym 2023 roku (18,4% r/r – co było najwyższym poziomem od grudnia 1996 roku). Jak wynika z szybkiego szacunku, w lipcu ceny obniżyły się w stosunku do poprzedniego miesiąca o 0,2%, natomiast w czerwcu i maju utrzymywały się (miesiąc do miesiąca) na tym samym poziomie.

W naszym lipcowym² sondażu, jak co kwartał, zapytaliśmy Polaków o postrzeganie inflacji. Tym razem sprawdziliśmy, czy i jak te pozytywne zmiany przekładają się na subiektywne odczuwanie wzrostu cen oraz na oczekiwania inflacyjne.

ODCZUWANIE INFLACJI

Blisko połowa badanych (48%) w dużym stopniu odczuwa skutki wzrostu cen w swoim gospodarstwie domowym, a więcej niż co trzeci ankietowany (35%) – w bardzo dużym stopniu. Relatywnie niewielu deklaruje, że odczuwa je jedynie w niewielkim stopniu (16%) bądź wcale (1%). Wyhamowanie inflacji, jak na razie, nie znalazło odzwierciedlenia w wynikach naszych badań dotyczących subiektywnego jej odczuwania. Być może po części za sprawą sezonu urlopowego i dodatkowych wydatków związanych z wakacjami – z danych GUS wynika, że ceny w hotelach i restauracjach w ciągu roku wzrosły o 14,4%, a za korzystanie z turystyki zorganizowanej w kraju trzeba zapłacić o 12,9% więcej niż rok temu³.

Niezmiennie, od kiedy regularnie pytamy o subiektywne odczuwanie inflacji, tj. od października 2021 roku, największa część ankietowanych deklaruje, że silnie odczuwa skutki wzrostu cen. Wzrost

---

¹ Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w czerwcu 2023 roku, GUS, lipiec 2023; Szybki szacunek wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w lipcu 2023 roku, GUS, lipiec 2023.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (399) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

– wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),

– wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,

– samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 3 do 16 lipca 2023 roku na próbie liczącej 1004 osoby (w tym: 63,2% metodą CAPI, 21,6% – CATI i 15,2% – CAWI).

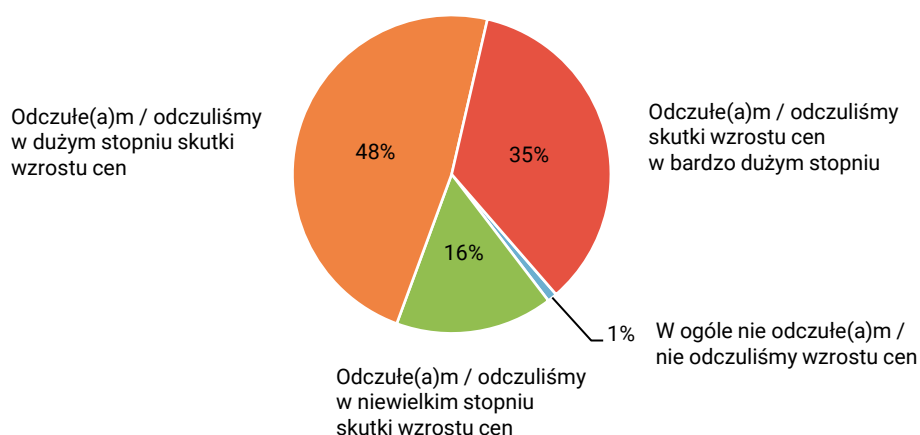
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

³ Zob. przypis 1.

cen stał się bardziej dotkliwy dla badanych w ubiegłym roku, co zarejestrowaliśmy między kwietniem 2022 roku (gdy inflacja r/r wynosiła 12,4%) a październikiem (gdy inflacja osiągnęła 17,9% r/r). Do kwietnia 2022 roku znaczna część respondentów deklarowała niewielkie odczuwanie inflacji, natomiast od października 2022 roku spora grupa deklaruje, że skutki wzrost cen odczuwa w bardzo dużym stopniu.

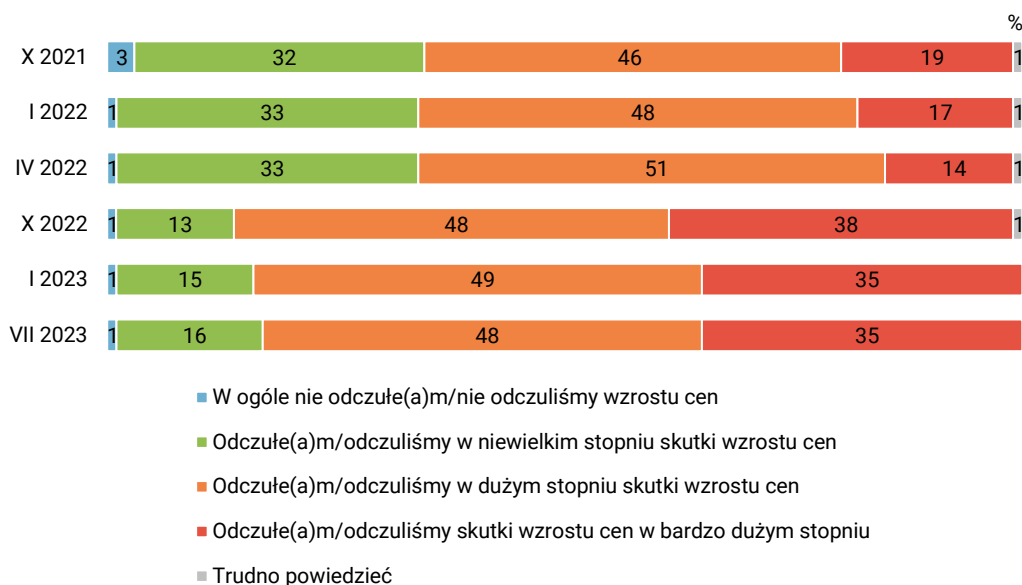
CBOS

RYS. 1. Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?

CBOS

RYS. 2. Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?

Podstawa procentowania w pomiarach od X 2021 roku do IV 2022 roku była nieco inna (wyłączone były bardzo nieliczne osoby, które nie zauważyły wzrostu cen). Ze względu na powszechność odczuwania wzrostu cen wyniki poszczególnych pomiarów można ze sobą zestawiać i porównywać

Z analizy różnicowań społeczno-demograficznych wynika, że wzrost cen jest silniej odczuwany przez osoby znajdujące się w trudniejszej sytuacji materialnej. Badani gorzej oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych częściej deklarują, że odczuwają skutki wzrostu w bardzo dużym stopniu, a rzadziej – że w niewielkim. Ponadto respondenci z gospodarstw domowych o niższych dochodach *per capita*, nieprzekraczających 2999 zł, częściej niż ci o wyższych dochodach na osobę deklarują bardzo silne odczuwanie skutków wzrostu cen.

TABELA 1

Ocena własnych warunków materialnych	Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?			
	W ogóle nie odczułem / nie odczuliśmy wzrostu cen	Odczułem / odczuliśmy w niewielkim stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem / odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem / odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu
	w procentach			
Złe	0	1	13	86
Średnie	0	10	47	42
Dobre	2	22	51	25

Istotne znaczenie w tym kontekście mają poglądy polityczne, określone na osi lewica–centrum—prawa, oraz preferencje partyjne. Słabsze odczuwanie inflacji deklarują badani identyfikujący się z prawicą, a w potencjalnych elektoratach partyjnych – sympatycy Prawa i Sprawiedliwości.

TABELA 2

Ocena własnych warunków materialnych	Jak Pan(i) ocenia, w jakim stopniu wzrost cen jest odczuwany w Pana(i) gospodarstwie domowym?			
	W ogóle nie odczułem / nie odczuliśmy wzrostu cen	Odczułem / odczuliśmy w niewielkim stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem / odczuliśmy w dużym stopniu skutki wzrostu cen	Odczułem / odczuliśmy skutki wzrostu cen w bardzo dużym stopniu
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość	3	35	47	15
Konfederacja Wolność i Niepodległość	0	9	55	36
Lewica*	0	6	57	37
Koalicja Obywatelska	0	12	50	38
Trzecia Droga, koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL - Koalicji Polskiej*	0	5	51	44

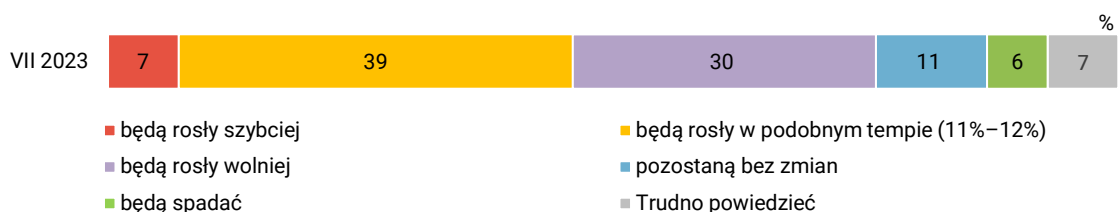
* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

OCZEKIWANIA INFLACYJNE

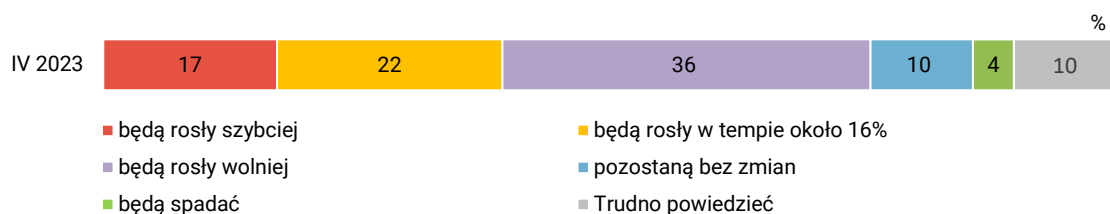
Opinie badanych co do tempa wzrostu cen w najbliższych miesiącach są podzielone. Jedynie 7% respondentów obawia się, że w najbliższych miesiącach ceny będą rosły w szybszym tempie niż w czerwcu br. (czyli 11%–12% w skali roku). Największa część ankietowanych (39%), uważa że będą one rosły w podobnym tempie jak w czerwcu, a niewiele mniej oczekuje, że w nadchodzących miesiącach będą one rosły wolniej (30%). Respondenci wyrażający optymistyczne przekonanie, że ceny rok do roku pozostaną bez zmian bądź że będą spadać, należą do mniejszości (odpowiednio 11% i 6%).

CBOS

RYS. 3. Według wstępnych szacunków w czerwcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o 11,5%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:

Według wstępnych szacunków w marcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o około 16%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:

W stosunku do kwietnia wyraźnie zmniejszyły się obawy dotyczące szybszego tempa wzrostu cen, umocniło się natomiast przekonanie, że tempo wzrostu cen zostanie utrzymane. Co szczególnie istotne, trzy miesiące temu największa część badanych – ponad jedna trzecia – wyrażała oczekiwanie dotyczące wolniejszego tempa wzrostu cen. Okazuje się, że scenariusz ten się zrealizował. Inflacja w kwietniu spadła do 14,7% r/r (z 16,1% w marcu), w maju – do 13,0% r/r, w czerwcu – do 11,5% r/r, a w lipcu, zgodnie z szybkim szacunkiem – do 10,8%.

Z analiz wynika, że starsi badani wyrażają w tym obszarze większy optymizm niż młodszy ankietowani. Młodszy respondenci, do 44 roku życia, częściej niż starsi uważają, że ceny będą rosły w podobnym tempie jak obecnie (40%–50% w zależności od kategorii), osoby w wieku 45–54 lata częściej niż pozostali badani sądzą, że będą one rosły wolniej (36%), natomiast osoby w wieku 55 lat lub więcej

część inż inni przewidują, że ceny pozostaną bez zmian lub że będą spadać (20%–22% w zależności od kategorii).

Uwzględniając poziom wykształcenia można zauważyć, że wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia, częściej wyrażane jest przekonanie, że inflacja utrzyma się na zbliżonym do czerwcowego poziomie. Ponadto osoby gorzej wykształcone, z wykształceniem co najwyżej średnim, częściej deklarują optymistyczne przekonanie, że ceny pozostaną bez zmian lub że będą spadać.

Przewidywania inflacyjne są również w pewnej mierze zróżnicowane w zależności od położenia materialnego. Większy optymizm w tym obszarze deklarują osoby znajdujące się w lepszym położeniu materialnym – częściej zakładają one wolniejszy wzrost cen, ich utrzymanie bądź spadek. Z kolei badani mniej zadowoleni z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych częściej obawiają się szybszego tempa wzrostu cen bądź też jego utrzymania.

Ponadto oczekiwania inflacyjne wyraźnie zależą od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Stosunkowo największy optymizm w tym zakresie wyrażają badani o prawicowych poglądach politycznych, a w potencjalnych elektoratach partyjnych pozytywnymi prognozami wyróżniają się zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości, którzy spodziewają się wolniejszego tempa wzrostu cen niż sympatycy ugrupowań opozycyjnych. Wyraźnie częściej niż zwolennicy partii opozycyjnych uważają, że ceny pozostaną bez zmian bądź że będą spadać.

TABELA 3

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Według wstępnych szacunków w czerwcu ceny towarów i usług w skali roku wzrosły o 11,5%. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy ceny:					
	będą rosły szybciej	będą rosły w podobnym tempie (11%–12%)	będą rosły wolniej	pozostaną bez zmian	będą spadać	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Prawo i Sprawiedliwość	3	18	33	19	16	10
Lewica*	6	51	29	11	0	3
Koalicja Obywatelska	10	52	27	9	0	2
Trzecia Droga, koalicja Polski 2050 Szymona Hołowni i PSL – Koalicji Polskiej *	12	51	30	5	2	0
Konfederacja Wolność i Niepodległość	12	46	30	6	3	3

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu w badanej próbie

Spadek inflacji, jak na razie, nie znalazł odzwierciedlenia w wynikach naszych badań dotyczących subiektywnego jej odczuwania. Podobnie jak w styczniu, w lipcu blisko połowa ankietowanych w dużym stopniu odczuwała skutki wzrostu cen, a więcej niż co trzeci – w bardzo dużym stopniu.

Natomiast w ostatnim kwartale obawy przed wzrostem inflacji zmniejszyły się. Co warte podkreślenia, w kwietniu największa część respondentów prognozowała spadek inflacji w nadchodzących miesiącach i – jak się okazuje – przewidywania te sprawdziły się. Obecnie opinie na ten temat są trochę bardziej podzielone. Najwięcej osób oczekuje, że tempo wzrostu cen r/r zostanie utrzymane, jednak niewiele mniejsza grupa prognozuje dalszy spadek inflacji.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka